

NÁZEV/TÉMA: Česká měna

Vyučovací předmět: **Poštovní a finanční služby**

Škola: **SŠ informatiky a spojů, Brno**

Učitel: **Ing. Miluše Theimerová**

Třída: **LG3, (maturitní obor)**

Časová jednotka: **45 min.**

Použité metody: **Brainstorming, metoda Ano-Ne**

Uspořádání třídy: **standardní rozmístění lavic ve třech řadách za sebou**

Charakteristika třídy: 23žáků, z toho přítomno 21 žáků

Situace: Úvodní hodina k tematickému celku Práce s penězi na poštách (rozsah celku 3 vyučovací hodiny). Probírané téma: „Česká měna“ (1 vyučovací hodina)

Kompetence:

K1) žák efektivně vyhledává informace

K2) žák komunikuje a formuluje své postoje s využitím odborné terminologie

Výukové cíle: Žák:

C1) definuje měnovou jednotku, zákonné peníze

C2) charakterizuje povinnosti fyzických a právnických osob při příjmu mincí a bankovek

C3) ovládá postupy při řešení problémů s neplatnými, poškozenými a vyměňovanými bankovkami

C4) vyjmenuje ochranné prvky českých bankovek

Potřebný materiál včetně přesného uvedení zdrojů:

- učebna vybavená tabulí a fixy různých barev

- studijní texty s tématem Česká měna pro každého žáka po jednom vyhotovení

- tabulka Ano-Ne pro každého žáka

- psací potřeby

- bankovky různých nominálních hodnot

EVOKACE:

1. Na tabuli učitel napíše slovo PENÍZE a připisuje další pojmy, které žáci vyslovují a které souvisí s uvedeným pojmem, žáci vychází z „běžného života“
2. Učitel rozdá tabulku Ano-Ne se sedmi tvrzeními a žáci se věnují vyplnění prvního sloupce

UVĚDOMĚNÍ SI VÝZNAMU:

1. Učitel rozdá žákům texty Česká měna, dá žákům dostatek času na individuální pročtení textu, vrátí se k tabulce a žáci následně vyplní druhý sloupec tabulky a porovnájí výsledky s prvním sloupcem
2. Žáci porovnájí text s tabulkou a do třetího sloupce korigují svá stanoviska, učitel vyzve žáky, aby vyjádřili svá stanoviska k jednotlivým tvrzením a aby je doložili konkrétními pasážemi z textu. Také si porovnájí výsledky tohoto sloupce s předchozími sloupci

REFLEXE:

1. Žáci jsou učitelem vyzváni, aby bez možnosti nahlédnout do textu popsali různé technologické postupy při přijímání, odmítání příjmu peněz
2. Žáci si fyzicky na bankovkách kontrolují rozmanitost ochranných prvků
3. Učitel stručně a výstižně shrne základní informace probíraného tématu a seznámí žáky s tématem, který bude následovat příští vyučovací hodinu

---

Pedagogická reflexe:

Časový průběh hodiny odpovídal úrovni a schopnostem žáků. Žáci se v předloženém textu dobře orientovali. Po počátečním ostýchání se následně aktivně zapojili do Brainstormingu, který pro ně byl stejně jako metoda Ano-Ne nový a brali toto jako příjemné zpestření hodiny. Tabulku pochopili dobře. Někteří žáci byli překvapeni různorodostí svých ANO, NE při jednotlivých tvrzeních. V konečné reflexi se mi potvrdil předpoklad, že žáci si učivo osvojí ochotněji než při klasickém frontálním výkladu.

K přípravě příkládám:

Příloha č. 1 - studijní text „Česká měna“

Příloha č. 2 - tabulka s výroky k metodě Ano-Ne

Příloha č. 1

Česká měna

- Tvůrcem peněz je **Oldřich Kulhánek**.
- Měnovou jednotkou na území ČR je **česká koruna**, která se dělí na 100 **haléřů**.

- **Zákonnými penězi** v ČR jsou:

- a) bankovky - v hodnotách 50, 100, 200, 500, 1000, 2000, 5000 Kč.
- b) mince - v hodnotách 1, 2, 5, 10, 20, 50 Kč
- c) pamětní mince - na poštách se nepřijímají

Vydávání jednotlivých druhů peněz a jejich popis, jakož i jejich stažení z oběhu vyhláší **ČNB ve sbírce zákonů**. Odtud se vyhlášení objeví i ve Věstníku ČP a dále v denním tisku, televizi, rozhlasu, Internetu apod.

- **Všechny FO a PO jsou povinny přijímat všechny bankovky bez omezení (tedy i pošty).**
- **Mince** bez omezení jen ČNB a ostatní banky (i pamětní mince).
- **Ostatní právnické a fyzické osoby mohou odmítnout přijetí:**
  - 10 Kč též nominální hodnoty
  - mincí nad celkovou částku 100,- Kč u mincí do nominální hodnoty 10,-Kč (namíchaný různé nominální hodnoty) a nad celkovou částku 500,- Kč u mincí vyšších nominálních hodnot (20 a 50 Kč)
  - platných českých pamětních mincí
  - platných československých pamětních mincí
- **Výměnu peněz** za peníze jiné nominální hodnoty provádí ČNB a banky bezplatně.
- Pošta pouze za předpokladu, že jsou dodrženy podmínky pro jejich balení a nemá to důsledky na běžný provoz pošty (dovoluje-li to stav její hotovosti).

Peníze opotřebované, poškozené

- Peníze oběhem opotřebované a poškozené **pošty přijímají** (pokud jsou celé a celistvé) a vyměňují je jen v jejich hodnotě (bez srážky) a odvádějí je v peněžních odvodech **pověřeným poštám** a ty je odvádí bankám.
- **Necelé papírové peníze pošty nepřijímají a nevyměňují** (pouze banky), takto se postupuje i tehdy, když mají vyměnit **velké množství peněz**.
- Pošty opotřebované / poškozené peníze odvádějí v peněžních odvodech následujícím způsobem:
  - papírové peníze oběhem opotřebované se odvádějí bance s označením „ **Neupotřebitelné peníze**“ popř. „**N**“
  - poškozené mince se vkládají do samostatných svitků s označením „**Neupotřebitelné peníze**“ popř. „**N**“
- Jinak než oběhem opotřebované peníze přijímají pouze ČNB a ostatní banky.

Zásady při příjmu, výplatě a úschově peněz

- Převzetím peněz přechází odpovědnost za jejich správný počet a pravost na příjemce.
- Příjemce však musí mít možnost si správnost počtu a pravost peněz přezkoušet.
- Pro možnost přezkoušení pravosti jsou bankovky vybaveny **vizuálními ochrannými prvky**.
- Hlavním smyslem ochrany bankovek je, aby padělky a napodobeniny byli schopni rozlišit zejména ti, kteří s nimi pracují.

- * **bankovkový papír** - je vyroben ze 100% bavlny a zvláštního pojiva
- * **ochranný okénkový proužek** - je zapracován do hmoty papíru při jeho výrobě. Jde o proužek z umělé metalizované hmoty. Na lící straně vystupuje po 5 mm na povrch a na nich je vytištěn mikrotext označující hodnotu bankovky, proti světlu vypadá jako tmavý nepřerušovaný proužek
- * **vodoznak** - je součástí ochrany papíru, vzniká při jeho výrobě, je viditelný proti světlu. U našich bankovek je použit tzv. lokální stupňovitý vodoznak (lokální - v jednom místě na nepotištěném okraji, stupňovitý je tvořen různými stupni odstínů) - portrét osobnosti
- * **ochranná vlákna** - zapouštějí se již při výrobě papíru, jsou oranžová a dlouhá 6 mm
- * **soutisková značka** - (průhledka) vzniká tak, že obě strany bankovky jsou tištěny současně, z jedné strany je vidět část značky a z druhé strany druhá část - CS, ČR
- * **skrytý obrazec** - je založen na sklopném efektu, je umístěn na lící straně zpravidla na rameni portrétu, tvoří ho číslo označující nominální hodnotu bankovky
- * **opticky proměnlivá barva** - tento prvek je na bankovkách nejvyšších hodnot, je také založen na optickém sklopném efektu
- * **iridiscenční pruh** - vzniká již při výrobě papíru, je na bankovkách vysokých nominálních hodnot, slabý barevný nádech při sklopení
- * **mikrotext** - je vždy na lící straně v pruhu základní barvy u pravého okraje v podobě hodnotových čísel, slovně (na rubu) i číselně označuje hodnotu bankovky
- * **další ochranné prvky** - nevýrazné pastelové barvy, nestejná velikost sériového čísla, použité tiskové techniky - tisk z hloubky, z výšky, z plochy

Vertifikátory - pomůcky, které odhalí padělky - lupy, UV lampy, tužky, chemická činidla,....

Příloha č. 2

Česká měna	Před čtením	Po čtení	V textu
1) Vydávání(stahování) peněz do (z) oběhu se vyhláší ve Sbírce zákonů.			
2) Zákonnými penězi jsou v ČR bankovky a mince.			
3) Právnícká osoba může odmítnout přijetí neomezeného počtu kusů bankovek.			
4) Fyzická osoba může odmítnout přijetí neomezeného počtu kusů bankovek.			
5) Výměnu peněz za jiné nominální hodnoty musí provádět i pošty.			
6) Pošty přijímají bankovky pokud jsou celé a celistvé.			
7) Bankovku která je přestřížená přijme pouze banka.			